

Γιάννης Ζαχαρόπουλος

Α Β Γ
α γ

ΓΡΗΓΟΡΑ ΤΕΣΤ

Γλώσσα

Ε' Δημοτικού

Μέρος

3ο

Βασισμένο στην ύλη του σχολικού βιβλίου

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Γρήγορα ΤΕΣΤ

Γλώσσα Ε' Δημοτικού

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Βασικό λεξιλόγιο

- φωλιά, κέλυφος, οικοδομώ, σήραγγα, υπόγειος -α -ο, καταφύγιο, κολόνα, ιστός, πολύπλοκος -η -ο
- μεταλλικός -ή -ό, κόλλα, μνημείο, συναρμολογώ, διακεκομμένος -η -ο, πορεία, προσαρμόζω, δραστήριος -α -ο
- παραλληλόγραμμο, γωνία, ευθύγραμμος -η -ο, τμήμα, μοιρογνωμόνιο, σημειώνω, τοποθετώ, ενώνω, κορυφή

Γραμματικά – Συντακτικά φαινόμενα

α) Ενεργητική και παθητική σύνταξη

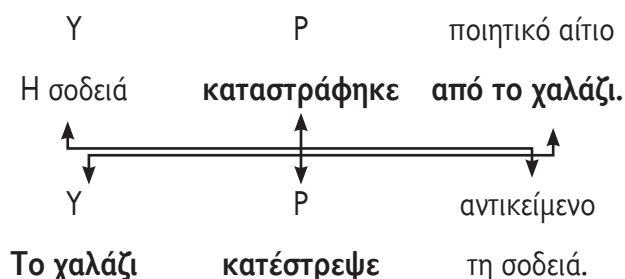
- Στην **ενεργητική σύνταξη** το ρήμα βρίσκεται σε ενεργητική διάθεση (το υποκείμενό του ενεργεί).
Π.χ. *Η Ελένη **ποτίζει** τα λουλούδια. – Ο γιατρός **περιποιείται** τον άρρωστο.*
- Στην **παθητική σύνταξη** το ρήμα βρίσκεται σε παθητική διάθεση (δηλώνει ότι το υποκείμενο «παθαίνει» κάτι από κάποιον –ή κάτι– άλλο). Ο εμπρόθετος προσδιορισμός από + αιτιατική που δηλώνει το πρόσωπο ή το πράγμα που προκαλεί το πάθημα του υποκειμένου ονομάζεται **ποιητικό αίτιο**:

Υ	P	ποιητικό αίτιο	Υ	P	ποιητικό αίτιο
Η βλάβη	επισκευάζεται	από τον τεχνικό.	Η στέγη	σκεπάστηκε	από το χιόνι.

- Με την ενεργητική σύνταξη δίνουμε έμφαση στο υποκείμενο που ενεργεί, ενώ με την παθητική σύνταξη δίνουμε έμφαση στην πράξη του υποκειμένου.

Μετατροπή ενεργητικής σύνταξης σε παθητική και αντίστροφα

Όταν η ενεργητική σύνταξη μετατρέπεται σε παθητική (δηλαδή όταν το ρήμα ενεργητικής διάθεσης γίνεται ρήμα παθητικής διάθεσης), το **αντικείμενο** του μεταβατικού ρήματος **γίνεται υποκείμενο** του παθητικού και το **υποκείμενό** του γίνεται **ποιητικό αίτιο** στο παθητικό.

β) Μεταβατικά και αμετάβατα ρήματα (επανάληψη)

α) Μεταβατικά ονομάζονται τα ρήματα που παίρνουν ως απαραίτητο συμπλήρωμα στο νόημά τους αντικείμενο (ή αντικείμενα), δηλαδή η ενέργεια του υποκειμένου τους μεταβαίνει σε ένα πρόσωπο, ζώο ή πράγμα.

β) Αμετάβατα ονομάζονται τα ρήματα που δεν παίρνουν ως συμπλήρωμα στο νόημά τους αντικείμενο (η ενέργεια του υποκειμένου τους δε μεταβαίνει σε κάποιο αντικείμενο).

γ) Αναφορικές προτάσεις

Αναφορικές ονομάζονται οι δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με **αναφορικές αντωνυμίες** (που, ο οποίος, όποιος, όσο, ό,τι κτλ.) και **αναφορικά επιρρήματα** (όπως, όπου, οπουδήποτε κτλ) και οι οποίες α) είτε αποτελούν οι ίδιες όρο της κύριας πρότασης: *Όποιος βιάζεται*, σκοντάφτει (υποκείμενο)
β) είτε αναφέρονται σε κάποιον όρο της πρότασης: Ήταν υπέροχο το βιβλίο *που μου δάνεισες*.

δ) Αριθμητικά επίθετα και ουσιαστικά

Τα **αριθμητικά** είναι λέξεις που δηλώνουν **αριθμούς**. Διακρίνονται σε:

- Αριθμητικά **ουσιαστικά**. Έχουν καταλήξεις **-αριά, -άδα** (δεκάδα, εικοσάδα, δεκαριά, εικοσαριά κτλ.)
- Αριθμητικά **επίθετα**. Ανάλογα με τη σημασία τους διακρίνονται σε:
 - **απόλυτα** (ένα, δύο, δώδεκα, είκοσι τρία, εκατό κτλ.)
 - **τακτικά** (πρώτος, δεύτερος, εικοστός τρίτος, εκατοστός κτλ.)
 - **πολλαπλασιαστικά** (απλός, διπλός, τριπλός κτλ.)
 - **αναλογικά** (διπλάσιος, τριπλάσιος κτλ.)

ε) Σύνθεση με στοιχεία από τα αρχαία ελληνικά

Ορισμένες λέξεις όπως: α-, α(ν)-, ανα-, από-, δια-, δυσ-, ε-, επι-, ξε-, παρά-, συν-, υπο- κ.ά., ονομάζονται **αχώριστα μόρια** ή **προθήματα**. Προέρχονται από προθέσεις ή άκλιτες λέξεις της αρχαίας ελληνικής και δε χρησιμοποιούνται μόνες τους, αλλά ενώνονται με άλλες λέξεις για την παραγωγή σύνθετων λέξεων.

Παραδείγματα:

αχώριστο μόριο	σημασία που προσδίδει στο β' συνθετικό:	σύνθετες λέξεις
α (ν) +	στερητική, δηλώνει το αντίθετο	αναίτιος, ακίνητος
αμφι +	«από τα δύο μέρη»	αμφίδρομος, αμφίβιος
ανά +	«επάνω», «πάλι»	αναστηλώνω, αναγεννώ
διά +	«ανάμεσα», «παντού» κ.ά.	διαπερνώ, διασπείρω
εισ +	«μέσα σε»	εισέρχομαι, εισπνέω
εκ +	«έξω από», «μακριά από»	εξέρχομαι, εκπνέω
παρά +	«δίπλα», «κοντά σε», «παράλληλα»	παράδρομος, παράσιτο
συν +	«μαζί με»	συμβάλλω, συνεργάζομαι
υπέρ +	«πάνω από», «πέρα από», «πάρα πολύ»	υπεραγαπώ, υπερευαίσθητος

στ) Ρήματα σε -λλω

Τα ρήματα της α' συζυγίας σε **-λλω** (όπως ανατέλλω, αναγγέλλω, βάλλω, αναβάλλω κτλ.) διατηρούν τα δύο «λ» στους εξακολουθητικούς χρόνους (ενεστώτα, παρατατικό, εξακολ. μέλλοντα). Οι υπόλοιποι χρόνοι σχηματίζονται με το θέμα του αορίστου και γράφονται με ένα «λ». π.χ.

Ενεστώτας	Παρατατικός	Αόριστος	Εξακ. Μέλλοντας
συμβάλλω	συνέβαλλα	συνέβαλα	θα συμβάλλω
Συνοπτ. Μέλλοντας	Παρακείμενος	Υπερσυντέλικος	Συντελ. Μέλλοντας
θα συμβάλλω	έχω συμβάλει	είχα συμβάλει	θα έχω συμβάλει

Με ένα «λ» γράφονται και όλες οι παράγωγες λέξεις (ουσιαστικά, επίθετα) των παραπάνω ρημάτων: συμβάλλω – συμβολή, ανατέλλω – ανατολή, αναστέλλω – αναστολή

Ονοματεπώνυμο

Ημερομηνία: / /

1. Συμπλήρωσε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις και τόνισε όπου χρειάζεται.
5

- Το **κέλ.....φος** προστατεύει το σαλιγκάρι από τους εχθρούς του, από τη ζέστη και από το κρύο.
- Η **υπ.....γ.....α σ.....ραγγα** κατασκευάστηκε για να προστατευτεί το **καταφ.....γιο** άγριων ζώων.
- Το εντυπωσιακό **οικοδόμ.....μα** στηρίζεται σε τεράστιες **κ.....λόνες**.
- Με μικροκάμερες οι ερευνητές προσπάθησαν να μελετήσουν καλύτερα τις **πολ.....πλο-κες φ.....λιές** των μυρμηγκιών και τους εντυπωσιακούς **.....στούς** των αραχνών.

2. Βοήθησε την Ελένη να σημειώσει το είδος της σύνταξης που έχουμε σε κάθε περίπτωση (Ε: ενεργητική, Π: παθητική). Το παράδειγμα θα σε βοηθήσει.
2,5

- α) Τα δέντρα κόπηκαν από τους ξυλοκόπους. [Π]
- β) Η γέφυρα κατασκευάστηκε τον περασμένο αιώνα. [.....]
- γ) Οι ασθενείς μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο με ελικόπτερο. [.....]
- δ) Το νησί φιλοξενεί κάθε χρόνο χιλιάδες τουρίστες. [.....]
- ε) Οι επιστήμονες ανακάλυψαν πρόσφατα την ύπαρξη νέου πλανήτη. [.....]
- στ) Χιλιάδες επιβάτες εξυπηρετούνται καθημερινά από τον νέο σταθμό του μετρό. [.....]

3. Προσπάθησε να μετατρέψεις την ενεργητική σύνταξη σε παθητική και αντίστροφα.
2,5

- α) Το σπήλαιο εξερευνήθηκε από Έλληνες σπηλαιολόγους.

- β) Το πρόχειρο φράγμα ανέκοψε την ορμή του νερού.

- γ) Ο φούρνος της γειτονιάς παρασκευάζει αυτό το υπέροχο ψωμί.

- δ) Από τον πρόσφατο σεισμό προκλήθηκαν πολλές καταστροφές.

- ε) Οι εθελοντές γιατροί εξέτασαν τα παιδιά των προσφύγων.

 Χρωμάτισε τα που συγκέντρωσες από τις παραπάνω ασκήσεις.

Σειρά: ΓΡΗΓΟΡΑ ΤΕΣΤ – ΓΛΩΣΣΑ
Κυκλοφορούν 3 τεύχη για κάθε τάξη
Καλύπτουν την ύλη και των τριών τριμήνων

Γρήγορα τεστ – Γλώσσα Ε΄

Καλύπτει την ύλη του Γ΄ τριμήνου

Μέρος
3ο

Συνοπτική
θεωρία

Παραδείγματα

Χρόνος που απαιτείται για το τεστ

Τίτλος κεφαλαίου
(αντιστοιχεί στο βιβλίο του Οργανισμού)

Ενότητα 13η Κατασκευές

Βασικό λεξιλόγιο

- φωλιά, κελύφος, οικοδομώ, σήραγγα, υπόγειος -α -ο, καταφύγιο
- μεταλλικός -η -ο, κόλλα, μνημείο, συναρμολογώ, ...
- δραστήριος -α -ο
- παραλληλόγραμμο, γωνία, ...

0'-10'

Τα θετικά... και τα αρνητικά

Ονοματεπώνυμο

Ημερομηνία: / /

Γλώσσα Ε΄ Δημοτικού
Τεστ 1ο

Ασκήσεις

1. Συμπλήρωσε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις και τόνισε όπου χρειάζεται.

Ο κ. Σταύρος είναι ευτ...χής που κατάφερε να αγοράσει το τελευταίο μοντέλο «εξυπνης» τ...λε...ρασης. Πέραν πολλές ώρες ημερησί...ς στο σπίτι και βρίσκει παρ...γοριά στην παρακολούθηση ταινιών και αθλόλογων εκπομπών. Μπορεί επίσης, συνδέοντας τη συσκευή του στο διαδ...κτ...ο, να πληρώνει ηλεκτρον...κά τους λ...γαριασμούς του, να ενημερώνεται για την προελογική εκστρατ...α των υποψηφίων στην Αμερική και να παρακολουθεί ζωντανά συναντήσεις από το αγαπημένο του συγκρότημα.

2. Βοήθησε την Ελπίδα να συμπληρώσει τα κενά με την κατάλληλη αιτιολογική πρόταση.

- Δεν αγόρασε τη συγκεκριμένη συσκευή, γιατί
- Χαίρομαι που
- Δυσκολεύομαι να τον εμπιστευτώ, διότι
- Πρέπει να τρεφόμαστε υγιεινά, αφού
- Εφόσον
- Επέστρεψε στο σπίτι με τα πόδια, καθότι

3. Αντιστοίχισε σωστά όπως στο παράδειγμα:

π.χ. *	• προ Χριστού
π.χ. *	• παραδείγματος χάρι
ΑΕΙ *	• Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
ΙΚΑ *	• Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ιδρυμάτα
αλεξικέραυνο *	• ομπρέλα για τον ήλιο
αλεξήλιο *	• συσκευή κατάλληλη για να μας προστατεύει από τους κεραυνούς
εύθυμο *	• μεγαλοχολικό
δύσθυμο *	• αυτό που επηρεάζεται εύκολα
ευαίσθητο *	• χαρούμενο

Αυτοαξιολόγηση

Αξιολόγηση:
Οι πόντοι που αντιστοιχούν σε κάθε άσκηση

Χρωμάτισε τα * που συγκέντρωσες από τις παραπάνω ασκήσεις.

12

ISBN 978-960-569-149-3

9 789605 1691493

Κωδ. μηχ/σης 18.553